

STRATEGIA „DE LA FERMĂ LA CONSUMATOR”

Strategia „De la fermă la consumator” face parte din Pactul verde european al Uniunii Europene, care are drept obiectiv ca Europa să devină neutră din punct de vedere climatic până în 2050. Strategia este un cadru de politică care stabilește obiective și inițiative de politică menite să facă sistemul alimentar al Uniunii Europene mai sustenabil și mai ecologic. Aceasta cuprinde atât inițiative de reglementare, cât și inițiative de altă natură, politica agricolă comună și politica comună în domeniul pescuitului fiind instrumente-cheie pentru sprijinirea unei tranziții juste.

TEMEI JURIDIC

Temeiul juridic al politicii agricole comune este prevăzut în [Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene](#) (articolele 38-44) (3.2.1).

[Strategia „De la fermă la consumator”](#) este un cadru politic și o strategie prezentată de Comisia Europeană la 20 mai 2020.

Strategia face parte din Pactul verde european. La 11 decembrie 2019, Comisia Europeană a publicat [comunicarea sa privind Pactul ecologic european](#).

INTRODUCERE

În pofida crizei provocate de pandemia de COVID-19, atenuarea schimbărilor climatice este în continuare a necesitate urgentă și este încă necesară o creștere durabilă.

La 11 decembrie 2019, Comisia Europeană a publicat comunicarea sa privind Pactul verde european, care a lansat dezbateră privind modul în care Europa poate deveni primul continent neutru din punct de vedere climatic până în 2050. Pactul verde european depășește cu mult politica în domeniul climei. Aceasta include un nou model de creștere durabilă pentru UE, subliniind că decarbonizarea, durabilitatea, protecția resurselor naturale, sănătatea publică și competitivitatea economică trebuie să meargă mână în mână.

Acest nou cadru emblematic al UE confirmă necesitatea unei abordări transsectoriale, coerente și cuprinzătoare și subliniază importanța unei dimensiuni teritoriale, care este esențială pentru resursele agricole și biodiversitate.

Componentele Pactului verde european sunt strâns interconectate și se consolidează reciproc în eforturile lor de a transforma UE într-o economie eficientă din punctul de vedere al utilizării resurselor, favorabilă climei și competitivă. Multe dintre inițiativele

de politică ale pachetului afectează direct sau indirect sectorul agricol și sectorul agroalimentar.

Ca parte integrantă a Pactului verde european, strategia „De la fermă la consumator” urmărește să promoveze cauza unui sistem alimentar mai echitabil, mai sănătos și mai sustenabil în UE.

Prezentarea sa a marcat prima dată când Comisia Europeană a prezentat o abordare cuprinzătoare care acoperă fiecare etapă a lanțului de aprovizionare cu alimente, de la producție la consum, și care sprijină adaptarea fermierilor.

OBIECTIVE ȘI TIPURI DE INTERVENȚII

Strategia „De la fermă la consumator” creează un cadru de politică structurat în jurul unui obiectiv orizontal și a patru obiective specifice care acoperă toate nivelurile lanțului de aprovizionare cu alimente:

- producția alimentară sustenabilă;
- prelucrarea și distribuirea sustenabilă a alimentelor;
- consumul alimentar sustenabil;
- prevenirea pierderilor și a risipei de alimente.

Aceste obiective sunt susținute de o serie de obiective care indică rezultatele sperate de Comisia Europeană și calendarul respectiv. Comunicarea care prezintă strategia intitulată „O strategie «De la fermă la consumator» pentru un sistem alimentar echitabil, sănătos și ecologic” – include un proiect de plan de acțiune, care stabilește o serie de noi acțiuni de politică menite să revizuiască și/sau să consolideze reglementările actuale ale UE în domeniul alimentar și agricol. Lista propunerilor legislative și a inițiativelor fără caracter de reglementare este însoțită de un calendar orientativ care prezintă acțiunile planificate pentru perioada 2020-2024.

Comunicarea privind Strategia „De la fermă la consumator” recunoaște că UE nu poate realiza singură obiectivul general de a asigura sisteme alimentare sustenabile. Prin urmare, UE va colabora cu țările din afara UE și cu părțile interesate de la nivel internațional pentru a sprijini tranziția globală către sisteme alimentare sustenabile.

DOMENII-CHEIE ALE STRATEGIEI „DE LA FERMĂ LA CONSUMATOR”

A. Obiectiv orizontal: cadrul legislativ de îmbunătățire a sistemelor alimentare sustenabile și de asigurare a securității alimentare.

Există două acțiuni de politică în cadrul acestui obiectiv:

- **prezentarea unei propuneri legislative privind un cadru pentru un sistem alimentar sustenabil** înainte de sfârșitul anului 2023. Propunerea va stabili definiții, principii generale și cerințe comune pentru sistemele alimentare și alimentele sustenabile, pentru a garanta coerența politicilor UE și naționale.
- **prezentarea unui plan de urgență pentru asigurarea aprovizionării cu alimente și a securității alimentare**, care să fie declanșat ca răspuns la orice

tip de criză (de exemplu, o criză cauzată de condiții economice sau climatice, o catastrofă naturală sau dăunători), în 2021. În plus, ar putea fi instituit un **Observator al securității alimentare al UE** pentru a monitoriza și a raporta cu privire la capacitatea UE de a garanta disponibilitatea aprovizionării. Activitățile sale ar putea acoperi producția de alimente și infrastructura critică, asigurând transparența și coordonarea în perioade de criză a securității alimentare.

B. Obiectivul privind producția alimentară: asigurarea unei producții alimentare sustenabile

În acest domeniu sunt stabilite zece acțiuni de politică. Scopul lor este de a stimula o producție agricolă mai eficientă din punctul de vedere al utilizării resurselor, mai echitabilă și mai favorabilă incluziunii.

- Obiective cuantificate care vizează în mod direct practicile agricole:
 - creșterea ponderii terenurilor cultivate ecologic la 25 % din terenurile agricole ale UE până în 2030;
 - reducerea cu cel puțin 50 % a pierderilor de nutrienți, fără ca acest lucru să conducă la deteriorarea fertilității solului;
 - reducerea utilizării îngrășămintelor cu cel puțin 20 % până în 2030;
 - reducerea cu 50 % a utilizării și a riscului global al pesticidelor chimice și reducerea utilizării pesticidelor mai periculoase cu 50 % până în 2030;
 - reducerea comercializării de produse antimicrobiene pentru animalele de fermă cu 50 % până în 2030;

Creșterea animalelor este unul dintre sectoarele cele mai vizate de Strategia „De la fermă la consumator”, care stabilește măsuri care afectează sectorul din diferite perspective (mediu, sănătate publică și calitatea vieții animalelor). Principalele inițiative sunt:

- o evaluare și revizuire a legislației existente privind calitatea vieții animalelor, inclusiv privind transportul și sacrificarea animalelor;
- o propunere de revizuire a Regulamentului privind aditivii din hrana animalelor pentru a reduce impactul creșterii animalelor asupra mediului (în special emisiile de metan și de protoxid de azot).
- acțiuni specifice care vizează agricultura:
 - adoptarea de recomandări pentru fiecare stat membru care să abordeze cele nouă obiective specifice ale politicii agricole comune (PAC), înainte ca proiectul de planuri strategice PAC să fie prezentat în mod oficial. Comunicarea privind Strategia „De la fermă la consumator” subliniază, de mai multe ori, necesitatea de a pune în aplicare acțiuni specifice acestei strategii în cadrul viitoarelor planuri strategice PAC;
 - o propunere de revizuire a Regulamentului privind rețeaua de informații contabile agricole pentru a o transforma într-o rețea de informații privind sustenabilitatea agricolă;

- o clarificare a domeniului de aplicare al normelor în materie de concurență prevăzute în Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene în ceea ce privește inițiativele colective care promovează sustenabilitatea în cadrul lanțului de aprovizionare cu alimente;
- inițiative legislative de consolidare a poziției fermierilor în cadrul lanțului de aprovizionare și de captare a unei părți echitabile din valoarea adăugată a producției sustenabile prin consolidarea cooperării în temeiul Regulamentului privind organizarea comună a piețelor agricole (Regulamentul OCP);
- o inițiativă a UE privind sechestrarea carbonului în solurile agricole în cadrul Pactului climatic european, pentru a promova noi întreprinderi verzi. Această inițiativă ar trebui să includă un manual al UE privind sechestrarea carbonului în solurile agricole, pentru a cuantifica reducerile emisiilor și absorbțiile de carbon ale fermierilor în ferme și în sistemele forestiere.

C. Obiectivul privind prelucrarea și distribuirea alimentelor: stimularea prelucrării durabile a alimentelor, a comerțului cu ridicata, a vânzării cu amănuntul, a practicilor din sectorul ospitalității și al serviciilor de alimentație

Acest obiectiv vizează operatorii de prelucrare a alimentelor, operatorii de servicii alimentare și comercianții cu amănuntul. Există șapte **acțiuni politice specifice** în acest domeniu:

- inițiative de îmbunătățire a **rețelei de guvernare corporativă**, inclusiv cerința ca industria alimentară să includă durabilitatea în strategiile corporative
- un cod al UE și a unui cadru de monitorizare pentru **un comportament responsabil în afaceri și marketing** în cadrul lanțului de aprovizionare cu alimente;
- inițiative care să încurajeze **reformularea produselor alimentare prelucrate**, inclusiv stabilirea **nivelurilor maxime pentru anumiți nutrienți**;
- inițiative de facilitare a trecerii la regimuri alimentare mai sănătoase, inclusiv stabilirea de **profiluri nutriționale** pentru a restricționa promovarea alimentelor cu un conținut ridicat de sare, zahăr și/sau grăsimi;
- o propunere de revizuire a **legislației UE privind materialele care intră în contact cu alimentele** pentru a îmbunătăți siguranța alimentară și sănătatea publică, a sprijini utilizarea ambalajelor durabile și a contribui la reducerea risipei de alimente;
- o propunere de revizuire a **standardelor de comercializare** ale UE pentru a asigura adoptarea și furnizarea de produse agricole durabile și pentru a consolida rolul criteriilor de sustenabilitate, ținând seama de impactul asupra pierderilor și risipei de alimente;
- punerea în aplicare a unui plan de acțiune privind fraudă alimentară pentru a asigura condiții de concurență echitabile pentru operatori și pentru a consolida competențele de control, inclusiv prin a lua în considerare utilizarea într-o mai mare măsură a capacităților de investigare ale Oficiului European de Luptă Antifraudă.

D. Obiectivul privind consumul alimentar: promovarea unui consum alimentar durabil, facilitarea trecerii la regimuri alimentare sănătoase și durabile

Acest obiectiv se adresează consumatorilor și vizează un singur lucru: inversarea tendinței de creștere a excesului de greutate și a ratelor obezității în întreaga UE până în 2030. Acesta include patru acțiuni de politică menite să elaboreze o **politică de informare cu privire la produsele alimentare** pentru a permite consumatorilor să facă alegeri alimentare durabile:

- - **dezvoltarea unui cadru durabil de etichetare a produselor alimentare**, cu un logo unic pentru produsele alimentare durabile, care să acopere dimensiunile nutrițională, de mediu, climatică și socială ale produselor alimentare. Au fost identificate mai multe acțiuni-cheie pentru atingerea acestui obiectiv:
 - armonizarea **etichetării nutriționale obligatorii pe partea frontală a ambalajului**, pentru a permite consumatorilor să facă alegeri alimentare sănătoase în cunoștință de cauză;
 - impunerea unei **indicații de origine** pentru anumite produse alimentare (de exemplu, pentru lapte și pentru carne atunci când sunt utilizate ca ingrediente);
 - stabilirea celor mai bune modalități de determinare a unor **criterii minime obligatorii pentru achizițiile de produse alimentare durabile**, pentru a promova o alimentație sănătoasă și durabilă, inclusiv produse ecologice, în școli și instituții publice.

E. Obiectivul de prevenire a pierderilor și a risipei de alimente: reducerea pierderilor și a risipei de alimente

Există două acțiuni de politică în cadrul acestui obiectiv:

- Propunere de **obiective la nivelul UE privind reducerea risipei de alimente**: Comisia Europeană va stabili un scenariu de referință și va propune obiective obligatorii din punct de vedere juridic pentru reducerea risipei de alimente;
- propunere de revizuire a **normelor UE privind marcarea datei** (datele „a se consuma până la” și „a se consuma de preferință înainte de”).

EVOLUȚII ȘI ACȚIUNI ÎNTREPRINSE

Evaluarea inițială a impactului inițiativei de creare a unui cadru pentru un sistem alimentar sustenabil a fost pusă la dispoziția publicului pentru a face comentarii în perioada 28 septembrie 2021-26 octombrie 2021. Consultarea publică deschisă cu privire la această inițiativă a fost apoi publicată la 28 aprilie 2022.

„Verificarea adecvării” (evaluarea) legislației UE privind calitatea vieții animalelor de fermă s-a încheiat în septembrie 2022, în urma publicării foii de parcurs privind evaluarea inițială a impactului de către Comisia Europeană în iulie 2021 și a consultării publice din ianuarie 2022. Comisia a solicitat acum Autorității Europene pentru Siguranța Alimentară să elaboreze avize științifice privind calitatea vieții animalelor.

RELAȚIA DINTRE STRATEGIA „DE LA FERMĂ LA CONSUMATOR” ȘI PLANUL STRATEGIC PAC

Acțiunile politice ale strategiei impun constrângeri suplimentare asupra practicilor agricole, deoarece vizează reducerea utilizării pesticidelor chimice, a îngrășămintelor și a antibioticelor, îmbunătățirea standardelor privind calitatea vieții animalelor și reglementarea risipei de alimente. Aceste noi componente, care includ atât limitări, cât și stimulente, diferă semnificativ de actuala PAC. Prin urmare, Comisia Europeană ar trebui să utilizeze acțiunile politice ale strategiei pentru a actualiza instrumentele PAC și pentru a consolida rolul sectorului agricol în realizarea unui lanț agroalimentar echitabil, sănătos și ecologic în UE.

Reforma PAC introduce un nou nivel decizional, influențat de Pactul verde european și de Strategia „De la fermă la consumator”. Acest lucru creează o abordare integrată și legături mai puternice între PAC și alte politici relevante din sectorul agroalimentar. Rezultatul este o PAC pe mai multe niveluri pentru perioada de după 2020. Noul model de performanță al PAC și planurile strategice naționale ar trebui să permită statelor membre să elaboreze măsuri adaptate și mai orientate spre rezultate pentru sectorul agricol, în vederea realizării priorităților politice ale Pactului verde și ale Strategiei „De la fermă la consumator”. Acțiunea 3 din Strategia „De la fermă la consumator” confirmă faptul că planurile strategice PAC joacă un rol esențial în atingerea obiectivului UE de a deveni primul continent neutru din punct de vedere climatic până în 2050 și în construirea unui lanț agroalimentar echitabil, sănătos și ecologic în UE.

ROLUL PARLAMENTULUI EUROPEAN

La 11 decembrie 2019, Comisia Europeană a publicat comunicarea sa privind Pactul verde european. O lună mai târziu, Parlamentul European a adoptat o rezoluție prin care saluta noua inițiativă. Ulterior, Comisia Europeană a prezentat comunicarea intitulată „O strategie «De la fermă la consumator» – Pentru un sistem alimentar echitabil, sănătos și ecologic”, la 20 mai 2020, Parlamentul European adoptând o rezoluție referitoare la strategie la 20 octombrie 2021.

Vera Milicevic / François Nègre
10/2023

